

Skogsbruksplanen, aldrig fel men aldrig helt rätt

- Hur kan det bli fel?

Skogsbruksplanen är tveklöst det mest centrala beslutsstödet för privatskogsägaren. Underlag för skoglig planering, certifiering och investeringsbeslut är några av de möjligheter som erbjuds. Materialet bygger på mätningar och bedömningar av ett antal variabler. Det finns många vedertagna halvsanningar kring hur exakta mätningarna är, men hur ligger det till?

Historiken

Skogsbruksplan som princip har i funnits en längre tid, men skogsbruksplanens betydelse tog på allvar fart under ÖSI (översiktlig skogsinventering). Under åren 1982–1993 inventerade 90 % av all privat skogsmark, vilket har medfört stor nytta för branschen. Idag har skogsbruksplanerna en stor roll i bevarandet av biologisk mångfald och har genomgått mycket digitalisering. Även om mätmetodiken också har förfinats är avvikelserna för mätvärdena i alltfjämt klart påtagliga.

Det blir aldrig helt rätt

Det finns en punkt som är ofantligt viktig att ta till sig när man väljer att uttala sig om exaktheten i en skogsbruksplan. Det enda vi vet med 100 % säkerhet är att en skogsbruksplan aldrig är 100 % rätt. Vi människor försöker att kategorisera och dela in mark bevuxna med ett stort antal biologiska väsen (träd) utefter våra egna kriterier. Och träden bryr sig överhuvudtaget inte om de avviker ifrån de normer som finns för skogsindelning och mätning av skog. Träd är därtill långt ifrån geometriskt korrekta. Därför kommer det alltid finnas skogsområden som avviker från normen.

En bedömningsport

Även om vi ser ett stort antal digitala hjälpmedel, laserscanningar och kartdatabaser växa fram blir skogsbruksplanläggning för ett tag framöver en bedömningsport. Vi vet sedan förra rubriken att det är svårt att mäta skog korrekt. Därefter till-

kommer planläggarens egen erfarenhet och kompetens i kombination. Och sen har vi slumpen. Slumpen i var planläggaren väljer att göra sina mätningar kan påverkas av en så trivial sak som ett nyupptäckt kantarellställe. Och slumpen är stor även i hur vi mäter. Alltsammans avrundas med att det inte får kosta för mycket. Exakta mätningar tar tid, vilket kostar pengar, en kostnad som skall ställas i relation till värdet av mätningars precision.

Tradition av underskattning

Den kanske starkaste halvsanning som finns för skogsbruksplaner är att virkesförråd och bonitet är underskattade. En halvsanning som växte sig stark under tiden för ÖSI. Och faktum är att det är en halvsanning som ännu lever, med rätta. Vi fortsätter mäta fel, och vi mäter mer fel i bestånd som avviker kraftigt från normen. Varför då? Planläggaren drar sig mot mitten. Största risk för underskattning av virkesförrådet finns i bestånd med mycket virke. Det är inte lika kontroversiellt att underskatta som att överskatta. Om varför det är så kommer i en senare artikel. Däremot har det gett upphov till att vissa räknar med att alla skogsbruksplaner har underskattade värden för virkesförråd och bonitet. Och en överskattning får inte överhuvudtaget finnas på kartan. Det är problematiskt.

Avsikten inverkar

Det vanligaste tillfället när en skogsbruksplan granskas från pärm till pärm är vid försäljningar. Och många skogsbruksplaner är inte upprättade för att vara underlag för försäljning. Många gånger vet inte ens planläggare om att deras plan ligger ute på en mäklarsida. Är det olika bra kvalitet på skogsbruksplaner beroende på vad de ska användas till? Det får vara osagt. Däremot så kanske planläggaren är medveten om att särskilt stora avvikelser i virkesförrådet får stora konsekvenser i värde. Då blir det lättare att förhålla sig till det. Och det är lika viktigt att säljaren får rätt pris som att köparen får rätt pris. Det kanske ger skogs-

Kenny Svahn

2017-01-01

kontakt@kennysvahn.se

bruksplanläggaren incitament att inte systematiskt underskatta virkesförrådet. Och då vet vi samtidigt att 100 % rätt går ej att uppnå.

Avslutningsvis är alltså den mest lönsamma åtgärden en säljare kan göra inför en försäljning att upprätta en ny skogsbruksplan. Även om den

gamla bara är några år. Undertecknad har personlig erfarenhet där resultatet inneburit mångmiljonselopp i värdeförändring. Det var förmodligen de skogsägarnas lönsammaste investering. Tusentals % i avkastning på bara någon månad.

Kenny Svahn

2017-01-01

kontakt@kennysvahn.se